

Er komen steeds meer bieten van een hectare. Toch willen we die in dezelfde tijd of liefst sneller rooien. Het is de uitdaging voor de machinefabrikanten om de capaciteit op niveau te houden. Tegelijk zal de aandacht voor de kwaliteit van het rooiwerk moeten blijven, stelt Frans Tijink. Als directeur van het IRS is het zijn taak de vooruitgang te stimuleren.

“Capaciteit moet blijven stijgen”

Frans Tijink, directeur van het IRS

Meer dan ooit moet het IRS zijn oorspronkelijke naam ‘Instituut voor Rationele Suikerproductie’ waar maken. Nu de garantie-prijzen zijn weggefallen, is het in de bietenteelt strijden om de dubbeltjes. “Alles moet in orde zijn wil de teler ruim voldoende overhouden van een hectare bieten. Lukt dat niet, dan is de bietenteelt zo verdwenen”, weet ook Frans Tijink.

Tijink is de initiator van Beet Europe, een nieuw Europees evenement dat tweejaarlijks moet gaan plaatsvinden. Op het terrein van het PPO in Lelystad laat hij enthousiast zien hoe groot het terrein is. Staand tussen de bieten kan hij om zich heen wijzen en overal hectares bieten aanwijzen die op 14 oktober geroid zullen worden. Voor de rooidemonstratie is voor elke rooier vier hectare bieten beschikbaar. Dat zijn de eerste 40 hectares. Daarnaast is er een groot perceel waar twee dagen voor de rooidemonstratie de rooiertest zal worden gehouden. Alle rooiers zullen daar onder gelijke omstandigheden proberen een topresultaat te halen. Dat moeten ze wel, want twee dagen later ligt voor elke bezoeker een overzicht van de resultaten klaar.

Beet Europe 2010 betekent voor het eerst in vijftien jaar weer een internationale rooidemonstratie in Nederland. “De kans is groot dat het weer bijna zo’n periode duurt voor die weer terug komt”, waarschuwt Tijink. “Omdat wij de initiatiefnemer zijn, vindt Beet Europe nu in Nederland plaats, maar voor de komende jaren staat al vast dat mensen die rooiers willen vergelijken naar Duitsland, Frankrijk of Engeland zullen moeten. Internationaal is namelijk afgesproken dat we nu eens in de twee jaar een grote internationale demonstratie gaan houden en dat telkens een van de Europese landen de organisatie op zich neemt.”

Nu er is gekozen voor een tweejaarlijks evenement hebben ook de rooierfabrikanten belangstelling om mee te doen. In Lelystad zullen Agrifac, Grimme, Holmer, Ropa, Kleine en Vervaet met één of meerdere rooiers aanwezig zijn. Alleen Moreau, dat vorig jaar een geheel vernieuwde bunkerrooier presenteerde, heeft op het laatste moment bedankt voor deelname. De fabrikant had zijn 2011-model niet op tijd beschikbaar. Dankzij deze massale deelname is er ook een grote buitenlandse belangstelling, weet Tijink. “We hebben al aanmeldingen uit heel Europa, en in heel Flevoland zijn de hotelkamers al uitverkocht. Zelfs uit Zweden komt er een hele groep met loonbedrijven om de demonstratie te bezoeken.”

De komst van één centraal evenement past bij de ontwikkelingen in de teelt, vindt Tijink. “Bij de bieten is duidelijk een Europese markt aan het ontstaan met een lokale inkleuring. Dat zie je in het onderzoek, waar steeds meer in een internationaal samenwerkingsverband gebeurt, maar ook in de mechanisatie, waar de overgebleven fabrikanten over heel Europa werken.”

Die groei naar een meer Europese markt is volgens Tijink ook bij de rooiers terug te zien. Hij stelt vast dat alle fabrikanten in feite met dezelfde ontwikkelingen te maken hebben. “Iedereen is bezig om de capaciteit van de machines te vergroten. Voor de fabrikanten is dat al een uitdaging, want gemiddeld stijgt de opbrengst zeker één procent per jaar. Dat lijkt niet veel, maar het betekent toch dat er in tien jaar tijd tien procent meer bieten van een hectare komen. Wil je dan dezelfde capaciteit per uur halen, dan moet je dus in dezelfde tijd tien procent meer verwerken. Voor de komende jaren is ons doel om de gemiddelde suikerproductie naar vijftien ton per hectare te brengen. Bij de huidige suikergehalten betekent dat naar 85 ton bieten per hectare. Dat is dertig procent meer dan we nu per hectare oogsten. Al die grotere bieten moeten dan ook door de machine.”

“Het betekent toch dat er in tien jaar tijd tien procent meer bieten van een hectare komen.”

Voor de rooiers heeft dat flinke consequenties, zo schetst Tijink de ontwikkelingen. Het begint bij het rooien, waar het de kunst is om zo min mogelijk grond mee te nemen. “Daar ligt de eerste winst, omdat als je geen grond meeneemt, je die ook niet hoeft af te voeren.”

Een van de ontwikkelingen die Tijink ziet om de grondtarra te beperken, is het gebruik van aangedreven rooiwielen in plaats van rooischaren. “Fabrikanten als Grimme en Holmer geven daarin toch een stimulans. Je merkt dat ook andere fabrikanten nu kijken naar dergelijke ontwikkelingen. Op AgroTechniek Holland had Agrifac al zo’n systeem en naar verluidt is Vervaet ook met een eigen ontwikkeling bezig. Op sommige gronden lijkt dat inderdaad een voordeel te bieden.”

Andere aanpassingen die plaatsvinden, zijn het gebruik van andere methoden om de bieten van het blad te ontdoen. Grimme experimenteert al met een systeem waarbij het blad alleen nog van de biet wordt gepoetst. Nakoppers zijn hier achterwege gebleven. Samen met de aangedreven rooiwielen, die dankzij de zijdelingse verstelling altijd de rij goed volgen, moet het mogelijk zijn zoveel mogelijk biet uit de grond te halen. Na de rooiunit is het volgens Tijink vooral zorgen voor een voldoende grote afvoerweg. "De kunst is om al die bieten zo vloeiend mogelijk en met zo min mogelijk puntbreuk naar de bunker te krijgen. Dat kan, als je eerst voorkomt dat er grond mee gaat."

Net als de reinigingsweg zullen daarna ook de opvoer naar de bunker en de bunker zelf een grotere capaciteit moeten krijgen. Tenminste als je ook met hogere opbrengsten weer het eind van het perceel wilt kunnen halen.

Tijink beseft dat alles vergroten ook betekent dat de rooier weer zwaarder wordt en er weer meer grote banden of rupsen nodig zijn. "Toch maak ik me daar minder zorgen over. Natuurlijk, bunker-rooiers zijn kritisch in hun bodemdruk, maar ik vermoed dat het transport meer schade doet. Dan zie je te vaak een slechte banden-uitrusting en veel onnodig rijwerk. Willen we de bodem houden zoals die voor het rooien was, dan zal vooral daar veel aandacht voor moeten zijn. En natuurlijk ook onverminderd voor het rooien onder gunstige omstandigheden."

In dat hele spel speelt volgens hem de rooiermachinist, maar ook de teler een grote rol. "Uiteindelijk is de rooikwaliteit het resultaat van drie variabelen. Dat zijn de rooier, de omstandigheden en de chauffeur. Die laatste is daarin heel bepalend. Daarom is het ook zo belangrijk dat ook zij Beet Europe 2010 bezoeken. Om zelf te kunnen zien wat met de huidige mooie techniek mogelijk is."

Tekst & foto: **Toon van der Stok**